

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON

Éjjeli telefon (nyomtatás)

ELŐFIZETESI ÁRA

Egész évre

Félévre

Negyedévre

Egy nóra

IX évfolyam • 264. szám

1928 December 5 szerda

• 5689 Kiszlév 22 •

Dl. Ramaseter Róbert
Ue. 8. Budapest

KÖZLETT

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Maniu Gyula Erdély fővárosában

Páratlan melegséggel és lelkesedéssel fogadta Kolozsvár és a megye lakossága az ország miniszterelnökét

Az antiszemita zavargások letörését ígerte a miniszterelnök a zsidó delegációnak

Kolozsvár, december 4. Az Új Kelet tudja: Csak hétfőn érkezett Kolozsvárra az a hír, hogy Maniu Gyula Kolozsvárra érkezik, de a nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozatának a rendelkezésére álló 12 óra is elegendő volt ahhoz, hogy a kormányelnök fogadtatásán olyan hatalmas ünnepeket rendezzen, melyek imponáló voltával és a felvonulások, előadások, tömeges végzetlen nem akaró lelkesedésével egy nagy nemzeti ünnep-komplexust képeztek. Délelőtt 11 órakor szorongani sem lehetett már a pályaudvar előtt, téren és a vashídtól kezdve, a melynek két ívét nemzeti színű lobogókkal korított hatalmas „bine ad veni!” feliratu tábla fogta össze a Wosselenyi Miklós-ucca felvonuló parasztok ének-szavától volt hangos. A közlekedés alig volt leghonolható a fővonalon és az egy más nyomában sűrű autókocsik csak a legnagyobb nehézségekkel értek el az állomáshoz. Az autók gyors egymásutánban onlóták ki magukból a fogadtatásra érkező előkelőségek feketébe öltözött szavart. A Chemarea fiatalága, élőkön a Patria Szerkesztőségével, a perronon helyezte el az érkezőket, ahol enbember hátán szorongva, ezer főnyi tömeg várta a miniszterelnök megerkezését.

Ezerfőnyi tömeg a perronon

Tizenkét óra három perckor robogott be a bukaresti expressz, a perron közönségének lelkes üdvözléssel közepette. A CFR munkásműhelyeinek zenekara az erdélyi himnuszát játszotta, amikor Maniu külön kocsija megállott az elsőosztályú váróterem bejáróján. Többször hágtott a lelkesedés, amikor Maniu Gyula miniszterelnök Mihálache földművelésügyi, Vlad Aurél kultuszügyi és Voicu Nitescu erdélyi miniszterek, valamint Popa Ádám vármegyei prefektus és Nasca Traian kísérőiben leszállt különkocsijáról. Fényképezőgépek fészé vették azonnal körül a miniszterek csoportját, sőt az egyetlen kolozsvári filmvállalat felvevőgépe is ott katagott a lármás embercsoport élén. A perron közönsége hangos éljenkiáltásokkal valóssággal megrohanta a minisztereket. A diákok által tartott kordon megsemmisült a fanatikusok rohama előtt és Maniu Gyulát hamarosan a hurrogó, éljenző emberek gyűrűje vette körül. Akik nem tudják másképp közelébe férközni, az expressz vonat vagonyjainak tetefere kuszták és mint egy tribünről, néztek végig a miniszterelnök ünnepélyes fogadtatására.

Kolozsvár polgármestere köszönti a miniszterelnököt

Mihál Vladar polgármester nehezen tarakodott keresztül a Maniut övező embergyűrűn, hogy Kolozsvár városa nevében üdvözölj beszédét elmondhassa. — Örömmel voltak a hír, — mondotta — hogy az ország miniszterelnökének első országkörúli útja Kolozsvárra vezetett. Kolozsvár, az ősrégi erdélyi város még vendégszeretettel nyitja ki kar-

ait, hogy magához ölhessen Maniu Gyulát, aki ismeri ennek a városnak szenvedéseit a multban és azt a történelmi szerepet, amelyet az új Romániában betölt. Abban a sorban, amelyet Maniu Gyula küzdött végig, vállvetett munkával válltal közösséget Kolozsvár városa, mely a mai gazdasági és politikai nehézségekkel küzdő időben is tetőre készen áll. Öfelsége kormányisa mögött. A regeneráló munkában, amelyet a Maniu-kormány üzött ki maga elé, ott fogja magá mellett találni Kolozsvár városának nemcsak vezetését, de a lakosság minden rétegét és ezzel az ígrettel üdvözöljük körünkben a miniszterelnököt, akinek munkájára Isten áldását kérjük.

Dr. Popa Ádám vármegyei prefektus vette át ezután a szót.

— Csak néhány nappal mult el december elseje, amikor az összes románok egysülésének tizéves jubileumát ünnepeltük. E nagy nemzeti ünnep napjában még egy imponáló ünnepséget ért meg a román nép, a népakaratnak ama hatalmas ajtótása folytán, mely a nemzeti demokracia uralomrajzását ered-

ményezte.

Dr. Hatiegan Emil egyetemi rektor a kolozsmegyei tagozat nevében üdvözölte Maniut.

— Az állomás épülete előtt, — mondotta — a parasztság ezerei várják a nép miniszterelnökét. Szeretett elnökünk semmi más nem hozhatunk elébed, mint ezt a hatalmas embertömeget, a melynek minden reményét hozta el a Maniu-kormány kinevezésének híre. Most jön el annak az ideje, hogy a parasztság nagy tömegei dolgos munkáissá váljanak az országnak és az elhanyagolt földbarázdák közé elhulljanak a nép boldogságát jelentő búzaszemek.

Ezután az egyetemi fiatalság nevében Muresán Alexandru üdvözölte a miniszterelnököt, hangsúlyozva, hogy a dolgozó népvégő, progresszív román ifjúság öröklő hű harcosa marad a nemzeti pártipártoknak. Ghitulea asszony a városi tanácsosok nevében rózsacsokorral kedveskedik a miniszterelnöknek, aki mikor a beszédét megelőző percekig tartó üdvözléssel elcsitult a következőkben valószolt az elhangzott üdvözlésekre:

A miniszterelnök válaszol az üdvözlésekre

— Polgármester ur! Mélyen meghatottak azok a szavak, amelyeket Kolozsvár nevében hoztam és amelyek az együttfolytatott régi harcokra emlékeztettek engem. A nehéz munka évei követésolták össze ezt a népet megbontatlan egységgé és ez a munka fogja a román nép összes ideáljait megvalósítani. Az új kormány, amely ennek az országnak a sorsát irányítja, tovább akarja vinni ez egységsítő munkát, békés és energikus munkával, hogy egy harmonikus egészbe tömörítse az ország népét és ideáljait. Békét és munkát akarunk és ezzel a jelszóval köszönöm meg a meleg fogadtatást, amelyben részesítették.

Ezután Popa Ádám vármegyei prefektushoz intézve szavait, a következőket mondotta:

— Örömmel és mélyen meghatva halltam végig a lekesült szavakat, amelyeket Ön prefektus ur, a vármegye lakossága nevében intézett hozzám. Nagyjelentőségű kormányzati elve a kormány-nak az, hogy a régi adminisztrációs erők tapasztalatait a fiatalok lendületével kösse össze. Ez az elv vezette akkor is a kormányt, amikor Ön prefektus ur Kolozsmegye élére állította, hogy ezen a felelősségteljes poszton érvényesítse talentumát és azokat a principiumokat, amelyeket a nemzeti parasztpárt táborában elsajátított.

— Téged pedig, régi küzdőtársam — szólott beszédét Hatiegan Emilhez intézve Maniu — köszöntelek azzal a melegséggel, amellyel te is életem sorakoztattad ennek a megyének parasztságát, hogy mint egy gyermek, kérije tőlünk azt, amit a magy erejéből nem tud megvaló-

sítani. Ez a nép a miénk, évtizedes munkánkban szívünk és lelkünk egybe vált és ti, akik támogató, bizalmasai vagytok a tömegeknek, hallgassátok meg minden panasztát és juttassátok el hozzánk. A kormány lelken viseli a dolgozó nép sorsát, évtizedek során a nép tudatába rögződött programunk a paraszttömegek követelését foglalja magában. A kormány szeretetteljes üdvözlését hozom a népek, éljenek boldogul.

— Az egyetemi fiatalságnak pedig felhívom figyelmét arra, — fordult a diákság képviselője elé a miniszterelnök, — hogy az ő energiájuk és a tudás, amelyét egyetemi tanulmányaink során nyertek el, alapját képezik a nép jövőjének, mert a mai ifjú generáció az, mely majdan az ország vezetésének nehéz munkáját fogja vállaira venni.

Percekig tartó éljenzés követte Maniu szavait, majd a miniszterek kis csoportja megindult az elsőosztályú váróterem felé. A tömeg szorongó gyűrűjében, valósságos életveszélyes tolongás közepette haladt előre Maniu, mosolygó arccal intgetve pártbívei felé. Az elsőosztályú váróterem ajtajánál a hadtestparancsnok ság delegációja tisztelgett Maniunak. A zsufolásig tele váróteremben asszonyok virágcsokrokkal árasztották el a görögkeleti templom kórusa pedig alkalmi énekekkel köszöntötte. Popa Ádám prefektus vezetésével ért ki Maniu az állomás előtti térre, ahol öt-hatezer ember percekig tartó üdvözléssel üdvözölte az állomás kijáratánál megjelenő miniszterelnököt. Az ujjongó, messzehangzó éljenzéseket, hurrogásokkal rivalgó tömeg letépte a kordon köteleit s megrohanta az állomás bejáratát, ahol a mo-

solygó Maniu, virágcsokrokkal karjai között, nem győzött eleget imegni a nép felé. Majd megható jelzést következett. Maniu seregszemlére indult a nép közé. A rendfentartó közegek utasítására a tömeg visszavonult és sorfalat alkotott a miniszterelnöknek, aki a kormány többi tagjainak társaságában, végigjárt a nép sorfala között. De a sorfalból újabb és újabb uccák támadtak az éljenzésben fáradhatatlan nép között és a sorfalaknak valósságos labirintusa nyitott meg melyeken a tömeg hallatlan lelkesedése között lépegetett végig az ország miniszterelnöke. A tíz perckig tartó körut végeztével Maniu Popa Ádám vármegyei prefektussal költ autóba és hatalmas autósorjól követve, indult a vármegyei prefektúrára.

A néptömeg fegyelmezett sorokban követte a menetel és déli egy órakor a tízezres paraszt már a vármegyei ház előtti tereen szorongott.

Több mint 40 küldöttség járult a miniszterelnök elé

Maniu kormányának két tagjával: Mihálacheval és Voicu-Nitescuval érkezett a prefektúrára, ahol azonnal megkezdődtek az ünnepélyes fogadtatások. Maniunak kormányra jutása utáni első kolozsvári látogatása alkalmával az összes egyházi, állami és magánintézmények delegációja tisztelgett az új miniszterelnök előtt. Miközben a prefektúra előgyre újabb és újabb tömegek érkeztek s a tüntetők száma már többezerre rugott, a prefektúra nagy fogadótermében megkezdődött a fogadtatások hosszú sora.

Maniu frissen és jókedvűen üdvözölte régi ismerőseit, akiket a nehéz ellenzéki harcok után csak most látott újra. Arcáról egy pillanatra sem tűnik el az szinte gyermeki mosoly, amely annyira bizalomgerjesztő. Mellette áll régi harcostársa: Mihálache nemzeti viseletben. Kíváncsian nézi az arccokat. Minden elrejtett szó érdekli. Szomszédaitól érdeklődik a delegációk tagjai iránt és jegyzeteket készít magának. Maniu másik oldalán Voicu-Nitescu, erdélyi miniszter áll.

Az egyházak delegációi

Először a különböző egyházak delegációi járultak Maniu elé. A görögkeleti

Minden lángnak meglegyen
Áldozatos ára
Erec Jisraél földjének
Visszaváltására.

Chanukakor gondolatok a KKL-re. A Keren Kajemet váltja vissza Erec Jisraelt a zsidó népek. Minden lángért egy adományt a KKL-nek.

Közkívánatra néhány napig még az Uránia-mozgóban

Saxofon Zsuzsi és a világhírű Savoy-Jazz

egyház nevében Ican püspök és több lelkész tisztelegtek. A püspök kérte a miniszterelnököt, hogy támogassa a görögkeleti egyházat abban, hogy Kolozsváron felépíthessék az évek óta készülő katedrális és a teológiai akadémiát. A magasrangú egyházi áldást kért az új kormány munkájára, hogy nyilvánvalóan kifejezésre juttatott programjait megvalósíthassa. Maniu válaszában megköszönte az ősz főpápnak programjával szemben tanúsított szimpátiáját és ezzel elbucszott a delegáció

tagjaitól. Ezután sorban következtek **Daian** főesperes vezetésével a görögkatolikus egyház delegációja, **Hirschler** apát-plébános vezetésével a római katolikus egyház, majd **Makkai** református püspök vezetésével a református egyház delegációja. A református püspök isten áldását kérte az új kormány munkájára, majd a következő szavakkal fejezte be üdvözlő beszédét:

— Kálvin szavait idézem: Mi remélünk és meglátjuk. Mi is ugyanezeket a szavakat intézzük önhöz miniszterelnök

ur: mi remélünk — és meglátjuk. — Reméljenek és meg fogják látni — mondotta válaszában Maniu — önök tudják, hogy az új kormány mi a programja. Megvalósításához az önök támogatására is számítunk. **Erdély válságos istenáldotta sorska a világnak, egy virágoskert, amelynek legyenek önök jó kertészei.**

A luteránus egyház nevében **Alberti** lelkész, majd az unitárius egyház nevében **Varga** egyházkerületi főjegyző kívánt áldást az új kormány munkájára.

a régi királyság, Bessarabia és Erdély parasztsága, hiszen különbség e hatalmas földterületen román és román között. Ti nem ismeritek az igazi regáti románt. Ti csak a liberálisokat ismeritek, akik nem képviselték a Regátot, hanem csak a salakját ennek az országrésznek. De a győzelmes harc leszűrte a salakot a Regától és most tisztán, a maga népi méltóságában áll előttetek és szeretettel kéri. Most együtt dolgozhattok ti, a sokat szenvedett erdélyi és ő, a sokat szenvedett regáti nép. Ötven évig uralkodott rajtuk a liberális párt, amelynek haldokló teste most a földön hever, de még mozog. De az utolsó döfést nem a kardunk fogja ejteni ezen az utolsókat vonagló testen, hanem az építőszerszám, amelynek serény munkája során a salak fölé az igazság éri tisztaságban ragyogó fehérre meszelt fal háza épül.

Mihalache megrázó beszéde leirhatatlan lelkesedést keltett és a tömeg percekig szakadatlan ünnepléssel éljenzte.

Utána **Socol Aurel** bejelentette, hogy Maniu akar szólni a néphez. A miniszterelnök megjelent az erkélyen, mire Hatiegan hágtatta tömeg lelkesedése. Hatiegan **Emil** felemelte kezét s a pillanatnyi ünneplés nagy csöndben, Maniu beszámot kezdte. Fascináló jelenet volt, amikor ebben a pillanatban, mint egy jelle az öt-hatezer főnyi tömeg levette kalapját és a havas-esőben a tömeg hajadonfővel, megilletődve, lélegzőt visszafogva, hallgatta vezérenek szavait.

— Tíz évvel ezelőtt sikerült megteremtünk Nagyromániát. Most, tíz év után végre kiharcolhatjuk Romániában a szabadságjogunkat is és felvirrad hazánkban a szabadság hajnala. A szabadságot és az igazságot egy olyan kormány biztosítja számotokra, amelyet ti, a nép emeltek az ország élére. Köszönettel tartozunk a magas régensztancnak, amiért meghallgatta és teljesítette a nép kívánságát. A nép nyugalmát, igazságot, szabadságot akar, a nép munkát kíván.

Maniu ezután megköszönte Kolozs megye lakosságának, hogy olyan lelkesen tartott ki a nemzeti parasztpárt mellett, majd arra kérte a népet, hogy mindenki nek az elveit respektálják, mindenki arra szavazzon, akire akar, mindenki egyformán élvezhesse az alkotmányban biztosított szabadságjogokat.

Maniu befejezte beszédét. A tömeg percekig ünnepl. Egyszerre több zenekar is játszik, vidéki kórusok alkalmi dalokat énekelnek, amikor Maniu visszavonul a további fogadtatásokra s a néphez most Hatiegan egyetem. rektor beszél, aki fascináló erejű beszédében lelkesíti a népet, hogy tömött sorokban vonuljon fel a választásokra a nemzeti parasztpárt mellett.

A megyei prefektúrán történt fogadtatások után a miniszterelnök kíséretével **Boila Romulus** egyetemi tanár lakására ment, ahol az este órákban zárt értekezletet tartott az erdélyi megyei prefektusokkal. A miniszterelnök éjfél után telnapomkor utazott Aradra, ahol csak néhány óráig tartózkodott és onnan visszautazik a fővárosba.

A kormány nem fogja eltérni a rendbontás kísérletét sem

A zsidó hitközségek delegációját **Glasner Akiba** és **dr. Eisler Mátvás** főbbik vezették. A miniszterelnököt Glasner főrabbi üdvözölte néhány meleg, szívből fakadó szóval. Isten áldását kérte az új kormány munkájára, hogy a nehéz és embertelenti munkát igénylő konszolidációs munkájukat az új kormány tagjai az ország minden lakosának boldogítására tudják végezni és hogy az eddigi nehéz viszonyokat egy új éra, a megelégedettség és az egyenlőség érája váltsa fel.

Maniu Gyula miniszterelnök látható megilletődéssel a hangjában válaszolt a főrabbi szavaira:

— Köszönöm a jókívánásokat és áldásukat. Biztosítom önöket, hogy a kormány egyforma támogatásban fogja részesíteni az összes egyházakat. Azt a programot, amit az ellenzéknek magunkénak vallottunk, nem fogjuk megtagadni. Ugyanezt a programot, most hogy kormányon vagyunk, az utolsó betűig be fogjuk váltani. Ki kell jelentenem elsősorban önök előtt, akik annyit szenvedtek, hogy a kormány nem fog megérteni rendbontást az országban. A kormány el van szánva a legveszélyesebb és rendelkezésre állnak az összes eszközök, hogy a rendbontókat, a felekezeteit és fajok ellen szitókát elhallgattassa.

A miniszterelnök ezután meleg kézzorítással bucsuzott a zsidó delegáció tagjaitól.

Következtek a különböző államok kolozsvári diplomáciai képviselői, akiknek nevében **Jauerling Gusztáv** Adolf osztrák konzul üdvözölte Románia miniszterelnökét, majd sorban a katonai hatóságok, a légionáriusok, az egyetem, az ügyvédi kamara, a közjegyzői kamara a görögkeleti a református és az unitárius teológiai, a gazdasági, a kereskedelmi és a szépművészeti akadémiák delegációi

tisztelegtek Maniu előtt. Kolozsvár városát **Mihali** polgármester, **Tuffli** polgármesterhelyettes, **Simon** tanácsos képviselték. A polgármester megköszönte Maniunak, hogy kormányra jutása után Kolozsvárt tisztelt meg először látogatásával. Következtek a közoktatásiügyi, vármegyei delegációk, majd a CFR, a posta, a munkügyi, ipari és kereskedelmi, valamint az egészségügyi inspektorátusok küldöttségei. A küldöttségek külön-külön biztosították a kormány elnökét, hogy szívvél és lélekkel és teljes odaadással fogják támogatni az új kormányt nehéz munkájában. A miniszterelnök minden egyes delegációnak meghatódottan köszönte meg azt a meleg fogadtatást, amelyben részesítették és támogatásáról biztosították őket.

A különböző női és jótékonycélu, valamint kulturális egyesületek után a miniszterelnök **Pavel Constantint**, az Opera és Nemzeti Színház igazgatóját fogadta. Ezután az Ipar és Kereskedelmi kamara, majd a Sfatul Negustorese delegációi, végül a Sportszövetség képviselői jelentek meg Maniu előtt. A Sportszövetség delegációja előtt Maniu kijelentette, hogy az új kormány különös támogatásban fogja részesíteni a sportot, amelytől igen sokat vár az új generáció életében. Ezután még több számos testület tisztelgett Maniu előtt, aki meglepő frissességgel és fáradhatatlansággal hallgatta meg a delegációk üdvözlését, a különböző kéréseket és panaszokat. Szívélyesen és hosszasan válaszolt mindenkinek s délután négy óráig tartó fogadtatás egy pillanatra sem szürkült el. Mindvégig ünnepléses és lelkes volt.

Rekedtsége elmúlik, ha a józsi

Siromalt

köhögés elleni szörpöt rendszeresen szedi. Minden gyógyszerárban kapható. Egy üveg ára 100 lei.

„Építőszerszámmal kell felcserélni a kardot“

Maniu fáradhatatlanul fogadta a küldöttségeket, amikor a prefektura előtt szorongó embertömeg kiküldöttjei megjelentek **Popa Ádám** prefektus előtt és hozták a nép kívánságát: Mihalachet és Maniut akarjuk hallani a prefektura erkélyéről. A kihallgatásokat öt percre felfüggesztették és **Socol Aurel** dr. Mihalache társaságában az erkélyre lépett. A parasztruhás földmívelésügyi minisztert szünni nem akaró lelkes éljenzéssel fogadta a nép. Mihalache markáns arca a népszerű emberek közvetlen mosolyával fogadja **Socol Aurel** üdvözlő szavait, aki a nép nevében köszönti Nagyrománia legnagyobb parasztszerezét. Frenetikus hurrázás fogadja Mihalachet, aki az erkélyen kihajolva, messze haggzó szóval a következő meglepő kérdést intézi a tömeghez:

— Testvérek! Szeretitek-e a regáti románokat?

Pár másodpercig a meglepetés esőndje volt a felelet Mihalache kérdésére. De

utána felhangzott a tömeg lármája:

— Az olyan regáti románokat, mint Mihalache!

Az újra felvirágzó éljenzést tulharsogja Mihalache hangja:

— A biblia mondja, hogy Jeruzsálem építőinek kard és építőszerszám volt kezében. Mi a román szabadság harcainak jobbkézünkben tartottuk eddig a kardot, balkezünkben pedig az építő szerszámot, hogy diadalra juttassuk eszménket, a szabadságot és hogy dolgos munkásai lehessünk ennek az országnak. Testvérek! Elvégeztük a munka könnyebbik részét, mert jobbkézünkkel szorongatott kardunk diadalra vezette az igazságot. Most már eldobhatjuk a szabadság kardját és jobbkézünkben az építőszerszámmal foghatunk hozzá az országépítés nagy feladatához. És ti, testvéreim, akik együtt vittétek velük a győzelmes utóhoz vivő kardot, akik küzdőtársaink voltatok, most munkatásaitk lesztek ennek a népek boldogulására. Együtt vagyunk most

butor

vásárlás bizalom dolga

a jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó gyárak képviselése.

Hívtelki és egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Könyvet karácsonyra most rendeljen Lepage -nál Kvár.

Most még van idő becserelni, váltgatni! **Meg nem felelt** vissza vesszük, becsereljük. Jegyzéket ingyen küldünk, vagy választási küldeményt, amiből visszaküldhet, becserelhet! Ezt a szelvényt töltse ki és küldje be.

T. Lepage könyvkereskedés, Cluj.

Kérek ingyen karácsonyi könyvjegyzéket. Kérek utánvételet.

lei összegű ifjúsági könyveket, ami nem tetszik, nyomban visszaküldhetem, becserelhetem.

Név _____

Pontos cím _____

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz **המטבח** kitűnő házi koszt, gyors és ügyelmes kiszolgálás. Garantált főregmentes **szobák kaphatók**

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Korszakok és sok minde városban. Meztűntek a kopu az utcák, ház Csak a rég schull) nem v ujonnan épült tak kertje, a zott a régi 2 déke, legrége Prága nem is a gettó s ann d;g, amíg 14 kor itt utolj tott sírnál.

Bodza és o kednek ki az kombináltabb háztetőszere lönböző jelek mazást jelent, itt nyugszik nemzetiségek oraszlan, fark megboldogult

Mindenütt i vagy hosszasa vék, származá má és esetleg zó neveket ol ber, német és zadból, amik nemzetiségünk is. Itt nyugsz Ocof, Corai, nó, továbbá C zamysl, Máté, sok más.

Rége am a zsidók sirtő bokát feltak, nyeknek, akik gelyört vagy kék fekszenek kevesebb, de kövecskéket a sarkövekre és az emléke és caddik huroch

A régi Zsidó kének talákoz dagnak, az el akiknek emléé itt pihen. Itt Karo Avigdor mérszárjáról i zel Mordécha nek kiváló J Löw ben Béza község kiváló

Mind itt n nyekében és kal

Csak egy v kertjében sen és a kegyes s febeg el pusz

Ez a zsidó fájától, kuker a szent Viku elérkezett ut zett származá Zsidóváros h él, ott levénány, akit ő y gában. Megh kívánsága sz neki kedves l mat, mely me ban sem léte a sirtójából s véhoz, ahol n teties csongvá

Sötétben és só partra. Ott evezős felkísé Vitus templo sít az orgona

A prágai zsidó temető

Alois Jirásek

B sorok írója kiváló, ma is élő nemzsidó cseh író. Staré povesti české c. művének Ze zidovského města c. részletéből. A helyer kifejezések az eredetiben is megvannak.

Korszakok vonultak el Prága fölött és sok minden megváltozott a régi Zsidóvárosban. Megszűnt a rideg kizárás, eljűntek a kopuk, a város is megváltozott, az utcák, házak és a lakosok is.

Csak a régi Új zsinagóga (Altneuschul) nem változott és vele együtt az ujonnan épült házak közt a csendes holtak kerüje, a besz háchájim. Itt találkoztok a régi Zsidóváros minden nemzedékével, legrégibb idők óta, talán még Prága nem is létezett, azon időig, amikor a gettó s annak lakói felszabadultak, addig, amíg itt utoljára volt kevera s amikor itt utoljára mondták kadist a nyitól sárnál.

Bodza és egyéb cserjék közül emelkednek ki az emétkövek egyszerű és kombináltabb sírkövek egyenesek, vagy háttérben egymáshoz hajlók. Különböző jelekkel: szőlőfürt, zsidó származást jelöl, mosdótól azt jelenti, hogy itt nyugszik Levi utódja; kéz Aharon kezességéhez jár. Itt egy nő alakot oroszlán, farkas, és egyéb képek a megfogadott neve szerint.

Mindenütt héber felirások, röviden vagy hosszasan hirdetik az elhunyt nevek származását, elhalálozásának dátumát és esetleg egyéb adatait. Különböző neveket olvassz ott és csodálatos: héber, német és régebbi időből, a 16. századból, amikor a zsidók inkább a mi nemzetiségünket választották, sok cseh nevet is. Itt nyugszik Krása nevű zsidó, ott Cech, Cereni, amott Sladka nevű zsidó, a továbbá Garka, Manula, Libusa, Nezamysl, Mátá, Vlk, Dobruska és még sok más.

Régezté amikor még ide temeltek, a zsidók sírkövekre titokban pénzdarábokat tettek, kegyes adomány a szegényeknek, akik szegényekként jelentkezni segélyért vagy alázatukért. Most kövecskék fekszenek a sírköveken, itt több, amott kevesebb, de mind a kegyelet jeléül. A kövecskéket a kőfogó hűvek helyezik a sírkövekre és azt hirdetik, kinek és még az emléke és kire mondják még: Zécher eadik hurocho.

A régi Zsidóváros minden nemzedékének találkozóhelye ez: szegénynek gazdagnak, az életükben is már híresek és akiknek emlékezte hamar elmúlt, mind itt pihen. Itt nyugszik a képzett rabbi, Karo Avigdog, a IV. Vencel korabeli népszerűségről jól gyászolt, itt pihen Majzel Mordéchoj, Salom fia, híftestvéreinek kiváló jótévedője és a híres Jehuda Löw ben Bézael és sok más, a zsidó hitközség kiválóságai.

Mind itt nyugszik hitos bokrok árnyékában és misem zavaria nyugalmukát.

Csak egy van itt, aki még a halottak kertjében sem bír könnyen megpihenni és a kegyes salom alchem hatás nélkül febeg el pusztja sírja felett.

Ez a zsidó fiatal korában eldegenedett fiától kikereszkedett, sőt pappá lett, a szent Vitus káplánja. Mjkor azonban elkerkezelt unósó órája, visszaemlékezett származására és azt kívánta, hogy a Zsidóváros halottas kertjében temessék el, ott levén ottomegye egy fiatal zsidó lány, akit ő valaha szeretett — fiatalágában. Meghalt mint zsidó és a zsidók kívánsága szerint temelték el közel a neki kedves lány sírjához, de a nyugalmat, mely meg volt neki, amíg él, sírjában sem lelte meg. Minden éjjel felkelt a sírjából és le kellett mennie a Vitához, ahol már várt rá a csónak kísérteties csapvázvezetésével.

Sötétben és holdfénynél mentek a túlsó partra. Ott a hűtlen pap kiszállt és az ovezős felkísérte emman a vároba s szent Vitus templomába. Ott a zsidó pap leült az orgonához, a csapváz pedig fuj-

latott. Könyörgő énekek, bűnbocsátási zsolnárak szálltak fel a csendből a dóm homályába. Ezen forró sóhajtozó imádsággal kért bűnbocsánatot. Panaszos hangjai meghatóan, de meg nem hallgatva,

szálltak fel, míg nem jött el az éjféli, a szent Vitus tornyán elütötte a 12 órák, elcsendesült az orgona és az orgonától szomorúan tért vissza, le a folyóhoz. A kísértet vitte vissza túlsó partra és

a pap visszatért a temetőbe őseihez, hogy a következő éjjel újból megtegye az utat és eljásza a szent Vitus templomában bűnbánó zsolnárait és énekeit.

A panaszok és kérések özönével árasztja el Máramaros népe a nemzeti parasztpárt képviselőjelöltjeit

Fischer József dr. utja Máramaros megyében

(Sighet-Máramarossziget, december 4. Az Új Kelet tudósítójától.) A választási kampány egyre nagyobb lendületet vesz Máramarosban, amelynek népe egy éhínséggel küzdő tömeg várakozásával tekint az új rezsim felé. Ez magyarázza meg azt a szinte páratlan lelkesedést, mellyel máramarosi körutján dr. Fischer Józsefet és a kíséretében lévő kormánypárti képviselőjelölteket mindenütt fogadják. Hétfőn reggel nyolc órakor dr. Fischer József vidékre készült dr. Fried Ábrahám, a máramarosi zsidó választási blokk elnöke és Biltiu János képviselőjelölt társaságában. A képviselőjelöltek autója azonban nem tudott elindulni, mert a választási iroda előtt szakállas zsidók és román, ruthén, cipser-paraszatok több ezer főnyi tömege táborozott.

Az egyes küldöttek a panaszok, sérelmek és keserűségek végtelen áradatát tarták fel Máramaros leendő képviselői előtt.

A liberálisok által halálra ítélt Máramaros

vészkiáltása jajgatott a földhözragadt emberek sírámaiban. Az autó csak délelőtt 11 órakor tudott elindulni. Délután újabb és újabb küldöttek érkeztek Szigetre, hogy segítséget és orvoslást kérjenek a kormány és a zsidóság jelöltjeitől. Ezeket a deputációkat Weinberger Nándor, főltikár fogadta.

Fischer József dr. és kíséretét gyors egymásutánban előbb Barcánfalvát, Izakonyhát, Szacsalt és Szelistyét keresték fel, ahol a községhez a előtt rögtönzött népgyűlések előtt tartottak beszédeket. Dragomérfalván épen hetivásár volt és így

az improvizált népgyűlésen közel háromezer ember vett részt.

Annak ellenére, hogy rossz időjárás volt, a népgyűlést szabad ég alatt tartották meg.

Este hat órakor Felsővisóra futott be dr. Fischer József autója. A község bejáratánál a hatóságok és a zsidóság kért

viselői fogadták a jelölteket, akiket a közben összesereglett tömeg fátylasmennettel és valóságos zászlóerdő között kísért a községhez. A vendégeket a község primárja és jegyzője fogadta, majd Vogel Fischel hitközségi elnök üdvözölte dr. Fischer Józsefet. A községhez udvarán Biltiu János tartott beszédet, amelyben kiemelte dr. Fischer József jelölésének fontosságát. Maniu Gyula, — mondotta Biltiu professzor — egyfelől ezzel dr. Fischer József hatalmas képzettségét akarta honorálni, amelyre úgy a pártban, mint a parlamentben szüksége van, másrészt pedig

a zsidóság elismert vezérének jelölése a kormány azon kívánságát dokumentálja, hogy az ország népet megértésben éljen egymás mellett.

Fischer József dr. az általános gazdasági helyzetről beszélt, amelynek súlyos voltát legjobban Máramaros nyisdéjén kezelt népe érezte meg. Fried Ábrahám németül beszélt a cipser-kövek, akiket arra szólított fel, hogy teljesítsék a község iránti kötelezségüket azaz, hogy szavazataikkal győzelemre juttassák a kormány jelöltjeit. A népgyűlés dr. Harsányi Jenő és dr. Filipciuc László beszédével ért véget.

Fischer József dr. Kedden Ruszova, Havasmező és Leordina községeket látogatta meg, ugyanakkor pedig dr. Lazár Illés képviselőjelölt, Biltiu János és Weinberger Nándor kíséretében Hosszmező választóit kereste fel.

WIMPASSING
hőcipő a védelem,
eső, hó és sár ellen.

Erdélyi Béla naponta egyszer-kétszer verte kékre-zöldre feleségét

A mai nap érdekes intimitásokat feltáró vallomásokkal telt el. Balla Zsuzsi szenzációs vallomása

(Budapest, december 4. Az Új Kelet tud.) Erdélyi Béla hívesgyilkossági bűnperének mai tárgyalásán Pichler millstadti orvos folytatta vallomását, amelyben újra megerősítette és kihangsúlyozta azokat a vallomásokat, amelyeket a szombati nap folyamán tett.

Pichler kihallgatása után a magyar tanúk vallomására került a sor, akik közül elsősül Braun Ferenc állott a bíróság elé, hogy tanuvallomását megtegye.

Braun Ferenc elmondotta, hogy haragban van Erdélyi Bélával, akivel éppen Forgács Annával kapcsolatban párbajt vívott s a párbajt óta nem tartott fenn baráti érintkezést. Forgács Annát 1923 óta ismeri. Egy ízben a Drechsler-vendéglő előtt találkozott adott Forgács Annának, aki azonban a találkozóra Erdélyi Bélával érkezett meg, akivel láthatólag heves szóváltása volt. A szóváltás után Erdélyi autóba ült és elrohogott.

— Amikor megkérdeztem, — mondta a tanu, — hogy miről vitatkozott Erdélyivel, Forgács Anna kijelentette, hogy Erdélyi azt mondta neki: „Ha Braunnak tud a szeretője lenni miért ne lehetne az ő szeretője is?”

Ezután Braun azt vallja, hogy Forgács Anna mindig nagyon iratózott a kábitőszerektől, ugyanígyra, hogy még aspirint és brómot sem akart bevenni. A millstadti tragédia előtti május havában a Váci-uccában találkozott egyszer Forgács Annával, akitől megkérdezte, hogy

milyen betegségben feküdt olyan hosszú ideig.

Forgács Anna erre kijelentette, hogy valószínűleg rossz orvosságot vett be és ettől lett beteg.

A tanu hangsúlyozza, hogy Forgács Anna nem volt exaltáltabb és szeszélyesebb, mint akármelyik más színésznő. Nem igaz az sem, hogy Forgács Anna öltözékében állandóan egy kábitőszerekekkel telt kezét tartogatott volna.

Az elnök engedelmével ezután Erdélyi Béla tesz fel kérdéseket a tanúnak s többek között azt kérdezi tőle, hogy milyen viszonyban állt az anyjával Forgács Anna.

Braun Ferenc erre elmondja, hogy egy ízben autókirándulást tettek Óbudára, amelyben Forgács Anna és édesanyja is résztvettek. Forgács Anna egyszerre csak kiugrott az autóból, de miután ő azt hitte, hogy az anyjával volt szóváltása, nem fordított különösebb figyelmet a dologra és főleg nem felfigyelt arra, hogy Forgács Annát kérdéseikkel.

Miután Braun Ferencet a bíróság megeskette vallomására, Rákosi Pálné, született Balla Zsuzsi kihallgatása következett, aki tudvalegőleg a Belvárosi Színházban kollégája volt Forgács Annának.

Balla Zsuzsi szenzációs vallomásában elmondja, hogy Forgács Anna egy ízben, az előadás megkezdése előtt kinezett a

nézőtérrre s ott meglátva Erdélyit, ezt mondotta:

— A nézőtérre van egy ember, akitől nagyon félek. Elmondja még, hogy Forgács Anna és Erdélyi sokszor haragudtak egymással jelentéktelen dolgok miatt.

Forgács Anna számtalanszor jelent meg öltözékében két foltokkal a testen s amikor megkérdezte tőle, hogy honnan erednek ezek a két foltok, barátja azt mondotta, hogy férje, Erdélyi Béla naponta egy-kétszer meg szokta verni.

Amikor 1926-ban a Lidórol hazajöttek, Forgács Anna teste színtelen tele volt két foltokkal.

Balla Zsuzsi ezután egy a „Márvány menyasszony” című vendéglőben lejátszódtó incidensről mondotta el. A vendéglőből a tanu elől együtt jött Erdélyivel. Forgács Anna ekkor féltékenységi jelenséget rendezett, amely miatt, mint később megtudta, Erdélyi Béla szintén elverte feleségét. E megveretés után Forgács Anna a következő kijelentést tette nőtől:

— Kőp a szemembe, ha még egyszer ezzel az emberrel együtt látsz.

Természetesen Forgács Anna nem tett elegendő ígéretnek s később férjhez ment Erdélyi Bélához.

A tanu megemlíti, hogy benyomásai szerint Erdélyi Béla és Forgács Anna kölcsönösen nagyon szerették egymást, de házasságuk komolytalán volt.

ember 5.
ZZZ
és Erdély
ség e hatal-
román kö-
zi regátheli
kat ismerté-
Regátot, ha-
az ország-
re leszárt a
fiszán, a
áll előtték
vutt dolgoz-
erdélyi és
tátheli nép-
a liberális
este most a
De az utolsó
ejteni ezen
hanem az
ny munkája
t éri tisztá-
meszelt fain
e leirhatat-
ömeg perce-
éjtenezte.
ntette, hogy
A minisz-
en, mire te-
sedése. Ha-
t s a pillá-
csöndben,
náló jele-
pillanában,
főnyi tömeg
söben a tö-
lve, lelegze-
érenek sza-
megterein-
tia év után
ában a sza-
ad hazánk-
szabadságot
ormány biz-
a nép
Köszönettel
nstanánsnik,
jtette a nép
igazságot,
nkát kíván.
Kolozsme-
n feleksen
art mellett
y mindenki-
ndenkj arra
nkj egyfor-
ban bizo-
A tömeg
több zene-
alkalmi
Maniu viss-
sokra s a
em. rektor
beszédében
sorokban
a nemzeli
nt fogad-
kiséretével
ár lekászár-
ár értekez-
yei prefek-
tjél után
ahol csak
és onnan
tíay István.
Park
-Mare)
X kitűnő
gyors és
tűt fereg-
atók
ényeknél
m ény!

Csak néhány napig látható még a párisi MOULIN ROUGE a SELECT-MOZGO-ban
főszerepben:
OLGA TCHECHOVA

Mimich orvosszakértő ezután arra vonatkozólag tett fel kérdéseket, hogy a verésből származó kék foltok melyik testrészén látszottak Forgács Annának, mire a tanu kijelenti, hogy rendszerint a háta és a hátlapja volt összeverve. Erdélyi Béla arra vonatkozólag kérdezi meg a tanut, tud-e arról, hogy Forgács Anna természetében szenvedett és a

képcsőházban állandóan szédülés fogta el? Balla Zsuzsi azonban erre vonatkozólag semmiféle felvilágosítással nem tudott szolgálni. Ezután Nadányi Pál hírlapírót hallgatják ki tanuként, aki azt vallja, hogy Erdélyi Béla is állandóan féltékenykedett feleségére, amit bizonyít az az eset is,

hogy amikor egy budai vacsorán a társaságukban lévő Rózsahegy nevű férfinak Forgács Anna egy rózsát dobott oda, Erdélyi rendkívül kikelt magából. Egyébként Erdélyi mindig nyegle hangon emlékezett meg feleségéről.

A mai tárgyalás utolsó tanuja Klein Andor volt, aki rövid vallomásában elmondotta, hogy amikor Erdélyi neki és egy Darvai nevű ügyvédnek elmondotta, hogy meg akar jöhsütni, mindenen igyekeztek lebeszélni erről a lépésről. Erdélyi Béla házassága előtt ezer pengőt kért kölcsön tőle, amelyet éppen azért tagadott meg, hogy Erdélyi Béla ne válthassa tette szándékát. Ennek ellenére is azonban a házasság létrejött.

Az utolsó tanu megeskete után az elnök berekesztette a tárgyalást s annak folytatását szerda reggel féljz órára halasztotta.

Egészségét biztosítja és óvja a valódi

DIANA sóborszesz, Segit, gyógyit, erősit.

tartaná kiváratosnak, hogy a szövetséges hatalmak csapatai minél előbb hagyják el a Rajna-vidéket.

Ma kezdődik az osztrák elnökválasztás

Bécs, december 4. A postai és táviratalkalmazottak passzív rezisztenciájának hatásai már kezdnek mutatkozni. A levélkézbesítési időpontokat a posta teljesen képtelen betartani s az elosztó helyeken a rendezésre váró anyag mennyisége egyre nő. A mozgóposták részére szintén csak elkésletlen adják ki a külföldi leveleket és csomagokat. A táviratok helyi kézbesítésében máris tizenhat-husz óras késések állottak be. A telefonforgalomban az in terurbán összeköttetések létesítése szenved nagyobb késedelmet. Az alkalmazottak nagy érdeklődéssel várják a nemzeti tanács mai ülésének döntését s abban reménykednek, hogy a többség honorálni fogja jogos követeléseiket.

A jugoszláviai magyar képviselői ki akarok lépni a kormánypartból. Ujvidékről jelentik: A jugoszláviai Magyar Párt vasárnap nagyszabású értekezletet tartott, melyet a résztvevők vacsorája követett hétszáz terítéssel. Sterliczky képviselő bejelentette, hogy mennyiben a radikális párt nem volna hajlandó a benyújtot iskolatörvény módosítására, a magyar képviselők kilépnek ebből a pártból. Ezzel szemben Deák dr. képviselő azt követelte, hogy a Magyar Párt ne is várjon tovább, hanem késedelem nélkül váljon el a radikálisoktól, és csatlakozzék a németekhez, akik már ellenzékben vannak. Végleges határozatot még nem hoztak.

Meghozták az ítéletet a vincennesi házbeomlás ügyében. Párisból jelentik: A vincennesi katasztrófa ügyében — hol 18 ember vesztette életét egy házbeomlásnál — megtartották a főtárgyalást. A tárgyalás tegnap a kora délelőtti órákban kezdődött meg és ma a hajnali órákban ért véget. A tárgyalás folyamán fényt derítettek az október 18-iki katasztrófa minden részletére. Megállapítást nyert, hogy a beomlott ház építését minden szakértelem nélkül hajtották végre és helyenként túlterhelték az építkezést. A hibás számítások természetes következménye kellett legyen a ház beomlása, amely azután 18 emberéletét követelt áldozatul. Az érdekes bünperben a hajnali órákban hozta meg a bíróság az ítéletet, amely szerint az építkezési vállalkozót bünösnek találták és ezért két évi börtönre és ötszáz frank pénzbüntetésre ítélték. A pénzbüntetés végrehajtását a törvényszék felfüggesztette.

Ujabb tüntetésektől és zavargásoktól tartanak Zágrábban

Zágráb, december 4. A tegnapi nap nyugodtan telt el, de ma ujabb izgalom vett erőt a horvát főváros lakosságán. Ennek oka, hogy ma temették Perics Stankót, a szombati incidens halálos áldozatát. Pericsot a horvát főváros a nemzet halottjának tekinti és részére díszsírhelyet adott. A szokolisták és az egyetemi hallgatók hatalmas menetel szerveztek s ki akarták kísérni Perics

koporsóját a temetőbe. Ezt karhatalom megakadályozta. Fokozza az izgalmat a „Narodni Val“ különkiadásának az a híre, hogy a parasztdemokrata koalíció képviselői nem jelennek meg a Punicsa Rakics elleni per belgrádi főtárgyalásán. Valószínűnek tartják, hogy a késő esti órákban ujabb tüntetésre esetleg zavargásokra kerül sor.

Zágráb, december 4. A főiskolai diák-

ság ma az egyetemen gyűlést tartott, amelyen tiltakoztak a belgrádi kormány-nak december elsejei magatartása miatt és szolidaritásukat fejezték ki a tüntetések rendezőivel szemben. Követelték a letartóztatottak szabadon bocsájtását, majd a Márkus-terre vonultak. Itt Marcek beszédet mondott, melyben arra mutatott rá, hogy a tüntetések fejezték ki a horvát nép igazi hangulatát.

Elkobozták Paulescu professzor antiszemita röpiratát

Bucuresti-Bukarsé, december 4. Paulescu professzor aláírásával ma antiszemita röpiratok láttak nyomdafestéket, a melyeket a kormány rendelkezésre elkobozták. Erre az intézkedésre többek között az is okot szolgáltatott, hogy a nyomtatvány nem felelt meg a törvény követel-

ményének és nem tüntette fel azt a nyomdát, ahol a nyomtatvány készült. Hosszu esztendőök óta most történik meg először, hogy a féltelen izgató antiszemita pamflettekkel szemben ilyen eszközökkel lépnek fel. Az elkobzás

nemcsak zsidó körökben, de az ország demokratikus közvéleményében nagy megnugvást keltett, mert ez volt az új kormány első olyan cselekedete, amely mutatja, hogy a kormány nem tűr igaztást, akármelyik oldalról is jöjjön.

Fildermann dr. a régenstanácsnál emelt panaszt, mert megzavarták kortesgyűléseit

(Bucuresti-Bukarest, december 4. Az Uj Kelet tud.) Fildermann dr. vasárnap délelőtti gyűlést hívott egybe a főváros zsidónegyedébe, a Vacaresti-uccába, hogy kimagyarázza, miért kötött választási kartell a liberálisokkal. A gyűlésen számos a nemzeti parasztpárttal szimpatizáló zsidó jelent meg, akik Fildermann minduntalan megakadályozták exorzéjának elmondásában. Mint a Dreptatea írja — a gyűlés végül is pa-

rázs botrányok közepette ért véget és Fildermann dr. néhány hívének fedezete mellett volt énytelen a termet elhagyni. Fildermann tegnap este is gyűlést hirdetett, ennek megtartását azonban a tekintélyes számban felvonuló bukaresti zsidók az Adeverul jelentése szerint teljesen megakadályozták.

Mint a Viitorul jelenti, Fildermann dr. ma délelőtti audienáján jelent meg a régenstanács előtt és tiltakozott az ellen,

hogy gyűléseit megzavarták. A Viitorul szerint Fildermann kifejtette, hogy a múltban még az antiszemita sem me reszkedtek gyűléseit megzavarni, most pedig a törvényesség kormánya alatt a kormány hívei intervenciálnak, hogy beszédének elmondásába megakadályozzák. Az eseményekkel kapcsolatban a Dreptatea és aCuvantul súlyosan támadják Fildermannat.

Este 10 óráig lehet szavazni a szombatra eső szenátorválasztáson

(Bucuresti-Bukarest, december 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a szenátorválasztások napját a kormány december 15-ére tűzte ki, amely a szombati napra esik. Ez az intézkedés olyan helyzet elé állította az ország zsidóságát, hogy nem vehetett volna részt a szenátorválasztásokon a szombat megszegése nélkül. A Zsidó Választási Blokk, amely hez ebben az irányban számos megkeresés érkezett az ország minden részéből, távirattal fordult Vajda Sándor belügyminiszterhez, amelyben kérte, hogy a szenátorválasztások napján a szavazatok leadásának terminusát este tíz óráig országsszerte hosszabbítsák meg, hogy valamennyi zsidó választópolgár eleget tethessen alkotmányos kötelességének. Egész bizonyosra vehető, hogy a választási blokk intervenciójának következtében a kormány ilyenirányú határozatot fog hozni és így az ország zsidóságának

a szenátorválasztások való részvételéi ben a prefektusok már ki is adták ilyen biztositva lesz. Egyes választókerületek iránny rendelkezést.

Chamberlain szerint Németországnak csak akkor van joga követelni a rajnai kiürítést, ha eleget tesz jóvátételi kötelezettségeinek

London, december 4. Az angol alsóház tegnapi ülésén Chamberlain külügyminiszter precizizotta az angol kormányálláspontot a rajnai kiürítés jogi és politikai vonatkozásait illetően. Chamberlain kijelentette, hogy a jogi szempontból Németországnak csak akkor áll jogában követelnie a rajnai te-

rületek időelőtti kiürítését, ha eleget tesz a békeszerződés 434. szakaszában előírt feltételeknek. Ez annyit jelent, hogy teljes mértékben eleget kell tennie jóvátételi kötelezettségeinek. Az angol külügyminiszter ezután rátért a kiürítés politikai vonatkozásaira s azt hangsúlyozta, hogy az angol kormány azt

Az Uj Kelet a zsidóság főszereplője: Felelős szerkesztő: az Uj Kelet kiadása

Ahol eg rációt

A Papp ud dolgozik egy melynek érté get fel sem fősége nem dukál, de ez munkát végz nevelése teré Zsidó gyer vákat a hagy ság azelett is dó A vagond ben a zsidó szociális mu nek a szervez mizsnaosztog és elhagyato segítség nélkü zük becsülete magas ethika hordozója és gondozó tano Ebben az in ingyenesen te de egyben te is, hogy midé ágban kiképzé 9 év után m hagyja el, an is el tudja ta kekből a zsid hajlott gerincű atos, produk társadalomnak nem a régi é kodás, hanem oldása.

Sajnálatos tanoncolthona kassága daá ismert és ne a társadalom a körülmény tőségét arra, napi bemutat hogy minden társadalom ké meghívja az

Az első ily 2-án volt. A yezetősége ré lig József és gadták, akik ben kalauzolt gyobb elraga zéssel távoz hogy itt való párállan zsid

A következ otthon vezetó hívókat fog módon az int demelt népsz dég a látotta érezni magát tanoncolthon rendelkezésér

A szlov ménye. Prá venszkói válk résztvényszoci zat után háro Párt 104.011 három mand

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ahol egy új zsidó generációt készítenek elő

A Papp ucca 36 sz. alatt évek óta dolgozik egy zsidó szociális intézmény, melynek értékét és jelentőségét eléggé fel sem lehet becsülni. Nagy jelentősége nem csak abban áll, amit produkál, de ez az intézet egyben uttörő munkát végez az erdélyi zsidó ifjúság nevelése terén.

Zsidó gyerekeket, szegényeket, árvákat a hagyományos zsidó jótékony-ság azelőtt is mindig támogatott. A Zsidó Árvagondozó volt az, mely Erdélyben a zsidó áldozatkésztséget komoly szociális munkává szervezte meg. Ennek a szervezetnek a célja nem az ajakmiznosztogatás, hanem a gyengéket és elhagyottakat hozzásegíteni, hogy segítség nélkül tudjanak élni saját kezük becsületes munkájából. Ennek a magas etikai és szociális elvnek a hordozója és megtestesítője az árvagondozó tanoncotthonja.

Ebben az intézetben 50 árva fiu nyert ingyenesen teljes ellátást s ruházatot, de egyben gondoskodás történik arról is, hogy minden gyerek valamely iparágban kiképzést nyerjen és az intézetet 9 év után munkakönyvvél a kezében hagyja el, amivel önmagát és családját is el tudja tartani. Ezekből a gyermekekből a zsidó könyörület nem nevelt hajlott gerincű koldusokat, hanem öntudatos, produktív munkásokat, akik a társadalomnak értékes tagjai lesznek. Ez nem a régi értelemben vett jótékonykodás, hanem szociális problémák megoldása.

Sajnálatos módon az Árvagondozó tanoncotthona 3 éves eredményes munkássága dacára még nem eléggé közzismert és nem részesül még ma sem a társadalom kellő támogatásában. Ez a körülmény készítette az intézet vezetőjét arra, hogy ugynevezett vasárnapi bemutatókat rendezzen el ymódon hogy minden vasárnap délelőttre a zsidó társadalom közzismert és értékes tagjait meghívja az otthon megtekintésére.

Az első ilyen bemutató december hó 2-án volt. A megjelenteket az otthon vezetősége részéről Gyárfás Ede, Lusztig József és dr. Brunner Sándor fogadták, akik a vendégeket az intézetben kalauzolták. A vendégek a legnagyobb elragadtatással és azzal az érzéssel távoztak a tanoncotthonból, hogy itt valóban egy a maga nemében páratlan zsidó szociális munka folyik.

A következő vasárnapokra a Tanoncotthon vezetősége folytatólagosan meg hívókat fog kiküldeni. Kétségtelen, ily módon az intézet el fogja érni megérdemelt népszerűségét és minden vendég a látottak alapján indítatva fogja érezni magát, hogy az Árvagondozó tanoncotthon tevékenységét minden rendelkezésére álló eszközzel segítsék.

A szlovenszkói választások eredménye. Prágából jelentik: A szlovenszkói választásokon a magyar keresztényszocialista párt 124.135 szavazat után három és a magyar nemzeti párt 104.011 szavazat után ugyancsak három mandátumhoz jutott.

Egyre jobban mutatkoznak a bécsi postások passzív rezisztenciájának hatásai

Bécs, december 4. Az elnökválasztás hónap délután lesz. Politikai körökben még vannak győződve arról, hogy az első menetben egyik jelölt sem kap többséget és így a második választási

menetre is sor fog kerülni. A jelöltek között most Seipel kancellár és Seitz bécsi főpolgármester neveit is emlegetik.

Ismét biznak az angol király felgyógyulásában

London, december 4. Jeysson Hicks belügyminiszter a késő esti órákban a sajtó képviselői előtt a következő nyilatkozatot tette: Ma estefelé a palotában kétségtelenül jobb a hangulat. Reméljük, hogy a király szervezete legyüri a pillanatnyi gyengeséget.

London, december 4. Ideérkezet jelentés szerint a gleicesteri herceg külön expresszvonaton igyekszik a Fokváros felé, ahol Európába induló hajóra száll. A walesi herceg érkezését tizenegyedikére várják Londonban.

Amanullah ellen lázadást szítottak konzervatív alattvalói

London, december 4. Amanullah király ellen, aki a múlt évben beutazta Európát és országába visszatérve, mo-hó gyorsasággal akarta megvalósítani a legmerészebb reformokat, föllázadt az országa. A Reuter-ügynökség távirata Peshavarból jelenti, hogy a forradalmi mozgalom Afganisztának mind nagyobb területet keríti hatalmába. A fővárosban is a lázadók már fölgújtották a királyi palotát és a palotához közelfekvő repülőtérre a repü-

lőgépeket magukban foglaló épületeket. Újabb jelentések szerint véres polgárháborúra lehet várn, mert a forrongók kal szemben az Amanullahhoz hű törzsek most vannak felvonulóban s ezek támogatásával a kormánycsapatok föl akarják venni a harcot a lázadókkal. A miniszterek egy része tárgyalást indított meg a fölkelők vezéréivel, hogy a polgárháború kitérését megakadályozza.

Terjednek az oroszországi ellenforradalmi mozgalmak

Berlin, december 4. Rigai jelentések állandó ellenforradalmi mozgolódásokról adnak számot Oroszországból. Az ukrainai és kaukázusi parasztlázadások átterjednek az északnyugati vidékre is. Minsk környékén a fehér felkelők magukhoz ragadták a községek vezetését és több helyen megrongálták a vasutvonalakat, hogy a szovjetcapatokat el leniük vonaton ne vonulathassák fel. A falusi lakosság körében ellenforradalmi

hangulat. Az egyes csapatoknál átragadt a vörös katonaságra is. Egyik vörös zászlóalj a szovjetvezetők kénytelenek voltak lefegyverezni, mert vonakodtak sortűzet adni a proletárdiktatura elleni lázadókra. A nagyfoku elégedetlenségek szülőke elsősorban is a lehetetlen élelmiszerelosztási rendszer miatt egész nagy területeken előállott inség és nyomor.

— Eljegyzés. Özv. Schönfeldné szül. Ehrenfeld Regina, Târgu-Mures és Hirsch Mihály, a Metropol kávéház társtulajdonosa Cluj jegyesek.

— A Haggibbor női tornászszakosztályának első tornaórája csütörtökön este 7 órakor lesz megtartva. A szakosztály vezetősége felhívja a tagokat, hogy úgy azok, akik már beiratkoztak a szakosztályba, mint az új jelentkezők pontosan megjelenjenek a tornaórán, melyet Semlyén Tivadarné urnő vezet. A férfiszakosztály tornaórája 8 órakor kezdődik.

— Rablógyilkosság Szászrégenben. Marosvásárlélyről jelentik: Borzalmas rablógyilkosság történt az elmúlt éjszaka folyamán Szászrégenben. Ma reggel a szomszédok meggyilkolva találták ágyában Turk Józsefnét, egy jó módú szászrégeni kereskedő özvegyét, akit ismeretlen tettesek az üzlethelyiségben talált mérleghelyekkel gyilkoltak meg. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Turk Józsefnénél egy

tizenkét éves fiu szokott aludni, a gyilkosság éjszakáján azonban nem tartózkodott lakásán és a mai nap folyamán sem akadtak rá. Turkné kasszájából eltűnt ötvenezer lej és így valószínűnek tartják, hogy a tizenkét éves fiu barátjaival szövetkezve ének idején meglettek álmában Turknét és meggyilkolták, hogy az ötvenezer lejre rá telessék a kezüket. A vizsgálat folyik.

— Nagy panama a török pénzbecserelés körül. Konstantinápolyból jelentik, hogy a régi szultánsági bankjegyek be-cserelését az új török köztársaság bankjegyeire most fejezték be. Az eredeti terv szerint a becserelestől huszmillió török font hasznót várt a török állam, most azonban kiderül, hogy a nagy haszon helyett egymillió font ráfizetéssel végződött a becserelés. Az angorai kormány által azonnal elrendelt nyomozásnak sikerült megállapítani, hogy ennek a hiánynak nagyszabású család volt az oka. A becsereléssel megbízott hivatalnokok ugyanis a beváltott szultánsági pénz jó részét nem semmisítették meg, hanem újból forgalomba hozták. A török rendőrség ezzel a csalási ügyvel kapcsolatban több letartóztatást hajtott végre.

Csütörtökön — Mikulásnapján — nyílik meg az első

Néparuház

Cal. Reg. Ferdinand 33.

Bámulatos olcsó árakkal!

— Estély az újságíróklubban. Csütörtökön este fél tíz órai kezdettel műsorral egybekötött estélyt rendez a klub vezetősége, mely után a vasárnap délutáni táncadéluánokon oly nagy köz kedveltségnek örvendő Sinfonozjazzband fog tánczenét szolgáltatni. A műsor keretében Bernáth Iolyka és Horváth Géza fognak egy groteszk táncot lejteni, továbbá Osváth Klári és Paneth Etelka Spitz, spanyol és keleti táncokat mutatnak be, zongorán kíséri Gajzagó Nusi zongoraművész, aki ezután sajtószerepményű dalokkal fogja a közönség hangulatát fokozni. A klubvezetőség ezaton is felhívja ugy a tagok, mint a vendégek figyelmét a ki-tűnő estélyre, eltekintve attól, hogy be-íépti díj nem lesz, egy kis meglepetéssel kíván a klubvezetőség tagjainak kedveskedni.

„Épöly jó“ mondják és a valódi Aspirin-tabletták helyett valamely más szert adnak. Meg kell jegyezni: Az eredeti Bayer-féle csomagolásban levő Aspirin-tabletta a bevált fájdalomcsillapító szer, melynek nincsenek káros mellékhatásai.

* Néparuház Kolozsváron. Temesvári mintára Kolozsváron (Calea Regele Ferdinand 33) is megalakul decem-ber 6-án az első néparuház és pedig Török Adolf saját cége alatt, aki az I. Poszler et Co vállalattól barátságos uton kivált. Az új áruház hivatva van arra, hogy a néposztályt a mai nehéz gazdasági viszonyok ellenére olcsó ru-házati cikkekkhez juttassa. Vevőinek minél jutányosabb kiszolgálása érdeké-ben olcsó üzlethelyiséget bérel, mérsé-kelt fizetésű személyzetet tart és általá-ban kevés költséggel dolgozik. A nép-áruház fehérműit, férfi, női és gyer-mek ruházati cikkeket készen vagy fel-dogozatlanul tart raktáron. Rendkívül nagy választékkal rendelkezik köté-nyekben és színes fehérműikben, me-lyek karácsonyi és újvi ajándékokul tudvalevően igen alkalmasak. Az áru-ház szívesen lát vendégeket vételkény-szer nélkül is.

Jön a karácsony!

Szenzációs ocasio!!

Ezen alkalommal a raktáron levő összes árukat minden elfogadható árban elárusítjuk.

Mindenkinek saját érdeke ezen ritka alkalmat kihasználni.

Jöjjön és győződjön meg!!

SUCC. MAGAZIN

SPITZ

Cluj, Reg. Ferdinand No. 13.

Zsidó választási népgyűlések országszerte

A Zsidó Választási Blokk Kolozsvári tagozata ma szerdán este nyolc órakor egy népgyűlést rendez a kereskedelmi épületében. A gyűlésen a nemzeti parasztpárt részéről fel fog szólni dr. Hattegan Emil egyetemi rektor és dr. Socol Aurel képviselő. A Zsidó Választási Blokk nevében Schwartz Jakab dr. Kertész János és dr. Marton Emil fognak beszélni, míg a kereskedők részéről Somogyi Miksa, az iparosok részéről pedig Schwartz Ignác fog majd beszélni. A népgyűlés iránt még igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

szamosmegyei kampány

Újra felülkelt A szamosmegyei választási kampány során a Zsidó Választási Blokk ennek a hátnak a folyamán kezdte meg propagandá gyűléseit. A Blokk déli tagozata szerdán este tartja meg első gyűlését a Dacia nagyteremben, amely igen népesnek ígérkezik és amelyen a Kolozsvári központi kiküldöttségen kívül dr. Livius Micsa dr., Man Dumitru, a nemzeti parasztpárt jelöltjei, Friedman Izsak hitközségi elnök, Wamborgh Samu, a Poaie Cedek kiküldöttsége valamint Wallakstein M. János is részt vesznek.

A választási propaganda egybenként a megyében nagy arányokba fejlődött. A nemzeti parasztpárt jelöltjeinek igen könnyű munkáját a megye lakossága és elöljárói a zsidóság egyhangú felkészülését várja magától a nemzeti parasztpárt

part híveinek.

Népgyűlés Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyről jelentik. Vasárnap délután 5 órakor a Zsidó Választási Blokk marosvásárhelyi tagozata rendkívül látogatott népgyűlést tartott a zsidó iskola nagytermében. A népgyűlést Engel Oszkár, a Blokk elnöke nyitotta meg és röviden vázolta a gyűlés célját, átadta a szót dr. Engelberg Dezsőnek, aki nagyszabású beszédében ismertette a romániai zsidóság helyzetét, valamint azok az okokat, amelyek a Zs. V. B. megalakulását szükségessé tették. Foglalkozott ezután a zsidóság speciális kivánságaival és sérelmeivel, amelyeknek orvoslását a Maniu-kormánytól várja a zsidóság.

Gábel Sándor az ortodoxia képviselőiben szólt fel és főként az oktatásügyi és gazdasági sérelmekkel foglalkozott.

Dr. Krausz Mór a cionisták nevében beszélt és vázolta az a tízéves küzdelmet, amelyet az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség folytatott a zsidóság jogai érdekében. Ennek a küzdelmeknek eredménye az, hogy az erdélyi zsidóságot ma már komoly politikai tényezőnek tekintik, amellyel az összes pártok számolnak. Ez a politika ma már gyümölcsöt is érlelt.

Egy magyarpárti felszólalás

Az előző felszólalást követte dr. Fekete Andor felszólalása, aki a magyarpárti

zsidók nevében kért szót. Tisztelettel és nagybecsűléssel van elfelve — úgy mond — az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és annak vezetősége iránt. Elismeri, hogy politikája őszinte, becsületes és gerinces volt. Természetesnek tartja, hogy a Zsidó Választási Blokk most az a nemzeti parasztpárttal megy a választási küzdelembe, amellyel a tízéves ellenzék hátré alá együtt ette a keserűség kenyerét. Kéri azonban, hogy a Zsidó Választási Blokk ne sajátítsa ki az össz-zsidóságot, mert vannak, ha számbeileg nem is kívánják megállapítani, hogy hányan, olyan zsidók is, akik a magyar pártban, vagy más pártokban vannak elhelyezkedve. Kéri, hogy a Zsidó Választási Blokk kifejezést is ilyen értelemben interpretálják.

Engel Oszkár dr. Feketenek adott válaszában kijelentette, hogy a Választási Blokk a zsidóságnak minden olyan rétegét képviseli, amely nincsen elhelyezkedve más kisebbségi, vagy országos pártban.

Dr. Fekete Andor az előző kijelentést megnyugvással vette tudomásul.

Dr. Citron Lázár felszólalása után dr. Erdélyi Emil tartott nagyhatású beszédet az önjutatos zsidó politika célkitűzéseiről.

A gyűlés végül kibővítette a Zsidó Választási Blokk helyi vezetőségét néhány értékes tag kooptálásával.

A lej árfolyamának biztosítására és a költségvetési deficit egyensúlyozására fordítja a kormány a 75 millió márkát

(Bucaresti-Bukarest, december 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint azt tegnap távirati tudósítás alapján jelentették, Raducanu munkaügyi miniszter berlini missziója sikerrel járt. Németország ajánlatának mutatkozott a meggyőzésből kifolyólag nekünk járó 75 millió aranymárkát azonnal folyósítani. A pénzügyminisztérium kommuniké adott ki, amelyben közli, hogy ezt az összeget a Banca Nationala rendelkezésére bocsátják a lej árfolyamának fentartására. A kommuniké aszal végződik, hogy a lej-kurzus ilyenformán ma biztosabb, mint valaha, védve van a spekulációnak minden kísérletével szemben.

A „Dimineața” értesülése szerint Raducanu miniszter tárgyalásai eredményeképpen a német kormány 30 millió márkát azonnal Románia rendelkezésére bocsátja. A fennmaradó 45 millió márkát német bankoknál kell Romániának leszámláltatni.

Mert a német kormányak nem áll rendelkezésére az az összeg, amely egyébként sines felvéve az ezévi német költségvetésbe. Miután azonban a német

piacra nagy mobil tőke keres elhelyezkedést. A „Dimineața” szerint a 45 millió márká leszámlálása simán fog menni. A 75 millió márká a bukaresti lapok értesülése szerint kétfős célt szolgál:

1. A lej márfolyamának biztosítása,
2. Bratianu Vintila által előidézett költségvetési deficit fedezése.

Az eljárás a következő. Az állam a 75 millió márkát a Banca Nationalara cédálja, amelynek ellenében megfelelő lej-összeget kap. A Nemzeti Bank tekintélyes devizakészlethez jut ilyen módon, amelyet tetszése szerint fog felhasználni a lej árfolyamának megvédésére.

Az állam másrésztől hárommilliárd lejhez jut, amelyből eleget tehet leg-sürgősebb kötelezettségeinek és fedezheti a Bratianu Vintila által teremtett örököt.

Sajnos, a költségvetési deficit sokkal nagyobb, semmint hogy ezzel az összeggel fedezni lehetne. Mindenesetre szerencsés kezdetet jelent az új kormány tevékenységében.

Bukarest, december 4. Tegnap este elindult Párisba az a delegáció, amely a kormány nevében ismét felveszi a tárgyalások fonalát a külföldi bankárokkal. A delegáció vezetője Jonel Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár, tagjai pedig Rosenthal ügyvéd, Stefan Stefanescu pénzügyminiszteri államtitkár, Savel Radulescu, a külügyminisztérium gazdasági osztályának igazgatója és Alexandru Buzdugan volt képviselő. Buzdugan régens fia. A delegáció ki fogja fejteni a banksoport képviselői előtt az új kormányának a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban elfoglalt állás pontját.

Az új kormány nézete szerint az az alap, amelyen Bratianu Vintila folytatta a tárgyalásokat valóságos volt és nem megfélemlítés.

Hogy Bratianu Vintila optimizmusa

mennyire nem volt indokolt, bizonyítja az a tény is, hogy ma egy jelentős költségvetési deficitünk van. Már pedig a stabilizáció komoly keresztülvitelét költségvetési egyensúly nélkül elképzelni nem lehet. Epen ezért a kormány biztosítja a pénzesoportot, hogy az 1929 évi költségvetés reálsan egyensúlyozott lesz. A mostani hiány azonban csak kölcsön útján pótolható, ennőlfogva azt az összeget, amelyről a banksoport eddig tárgyalt, szükségszerűen fel kell emelni.

A kormány optimizmussal tekint a tárgyalások kimenetelére és reméli, hogy a delegáció már a banksoport reprezentánsaival fog visszatérni Bukarestbe a végleges szerződés aláírására.

1. sz. fiók: Str. Memorandului 25.
 2. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 32.
 3. sz. fiók: Cal. R. Ferdinand 77.
- Ünnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta 3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

RADIO Targu-Muresen
Révész Ernő

Nagy Karácsonyi Vásár

a

Szabó Jenő

Divatkülönlegességek nagyáruházában CLUJ

- 1 m. Opál batizsi minden színben 29.-
- 1 m. prima tennisz-flanel 33.-
- 1 m. Mosó delain 39.-
- 1 m. seffir férfingre 39.-
- 1 m. francia crepp pongyolára 39.-
- 1 m. velour flanel pasztel színekben 48.-
- 1 m. mintás cerna barchet 49.-
- 1 m. 145 cm. széles lepedővászón 88.-
- 1 vég 10 méteres prima mosott vászon 290.-
- 1 m. prima vászon fehérneműre 39.-
- 1 ruhára való barchet 235.-
- 1 női ruhára való mintásszövet barchet 135.-
- 1 férfi ingre való seffir 3 méter 117.-
- 1 m. tiszta selyem francia crep de schin pasztel színekben 550.-
- 1 6 személyes kávésgarnitúr 6 szalvétával 250.-
- 1 férfiruhára való 14 cm. széles szövet completi hozzávalóval Lei 1290.

Angol női kabátszövetek, férfiolóny és kabátszövetek karácsonyi olcsó árban.

Szőnyegek, függönyök, butorszövetek, diványtakarók óriási választékban.

Nagy maradékvásár!

Nagy karácsonyi vásár!!

Kérem kirakataim szíves megtekintését!!

Telefonszám: 479.

Diszes kiállítású
pipere szappan

3 darab 50.- lei

a

Rózsá M.

Royal drogeriában Cluj,
Főtér 26.

ember 5.
vészet
isora:
t 16. szám.
or: Mikulás
arab. Ujdon
ellépésével,
eleven Rin-
sói, számló
tszám: 167.
Bölcsődál,
Sorozat-
Napibérlet
169.)
Abris Ró-
g 6-odszor,
helyárakkal,
kilenc óra
Uj belan-
ussal. Napi-
szám: 471.)
Nagyon ol-
dóadás az
és nyomor-
-
Az eleven
Az eleven
nyel?
ókus film-
inház mozi
ciné ame-
phelye Pe-
boxer-láza-
om véres,
nézők sze-
civilizált,
Jynő neve-
a mindeat-
k megtá-
Véres szür-
adás tom-
szövetség-
kép felmer-
kép a hát-
szüvedé-
eseli a szí-
épeit ame-
Kinában. A
színházban
nteken dél-
szombajou
kor, vasár-
adják A
atrakciót
és 10 lej.
pücteken
nak ezt az
darabját
gyar szür-
és fél ó-
ban a ter-
as elevon
5, számló,
utafványon
agyszahásu
ho ezeka
posztással.
asabb amó
rát fogják
tetés után
ben Poór
* * *
sidó
énye két
o lejért
oszt.-ban

Pillanatsfelvételek Hollywoodban

Hogy élnek a világ primadonnái. Ahol nincs cseléd és mindent a gép intéz el

Hollywood, dec. 4. A film nevezetes alakjait és minden kisebb-nagyobb népét csak a napi híradások ismerjük, a mozivászaronról néhány zengő hangon, melyet a Publicity Department, a „népszerűsítési iroda“ ad ki. Ezúttal sem jut, hogy a filmkedvenceink nem nektárból élnek és rózsaszirmon alszanak, hanem nekik is van otthonuk háztartásuk és háztartási gondjuk.

„Housekeeper“ a neve annak a női lénygazdasszonynak, aki éppen annyi keserves perccel okoz a sztárnak, mint amennyi mérget nyel a terézvárosi ügyvédné Pesten a mindenesleány miatt. Butler a neve a férficselédnek, aki főz, takarít, kiszolgál, néha soffőr is — és főleg korlátlanul issza a száraz Amerikára való tekintettel, otthon titokban tartott szeszek minden fajtaját. Az amerikai háztartás homlokegyenest ellenkezik az európai háztartás minden formájával. Az amerikai építkezési szokás annyira más, mint Európában, hogy természetesen az, hogy a háztartás is egészen más.

A telefon világa

Átlag csak irodák vannak az emeletes házakban, fel tíz-husz emeletig, néha magasabban is — a home az otthon, a családi ház földszintes vagy emeletes: nappali szoba, ebédlő, reggelizőszoba és konyha a földszinten, ha van, a hálószobák és a fürdők az emeleten.

A ház előtt és körül smaragd zöld nyírott pázsitos előkertecske és oldalt autógarázs jár hozzá, a típus egyforma, csak a kiadás más, ez az egész különbség a gazdag és a szegény ember háza között.

Az amerikai otthon és háztartás nagyon praktikus. Nagyon sok kisebb, de azért kitűnő filmszínész nő és színész főz és gondozza háztartását egymaga, mert az amerikai konyhánál praktikusabb azután igazán nincs. Gáz és villanytűzhely, falbaépített szekrények és fiókok, hideg és meleg vízcsap a falbaépített porcellán mosogatómedence fölött és a konyhában oldalt áll sokszor az étkezőasztal, mindez könnyűvé és kellemessé teszi a főzést.

Főzés, étkezés könnyű dolog, telefonon rendelnek meg mindent és a telefonrendelés után husz-harminc percnyire legkésőbb, már autón házhoz is szállították a kereskedő a megrendelt húst, fozeléket, gyümölcsöt, tejet. Egy szelet borjúhúst vagy egy kiló barackot épügy hazaküldenek telefonmegrendelésre bárhova, mintha dus lakomá-

hoz való költséges, nagymennyiségű hozzávalót rendel az ember.

Ha nem tetszik az áru, azonnal visszaviszik és hoznak helyette megfelelőt. Mosás és ruhatisztítás is csak egy telefonba kerül, azonnal megjelenik autón a Laundry, vagy a „Cleaning“ ember és viszi a mosandó fehérneműt, ruhát.

Cselédet nem tartanak Amerikában

Ha sürgőnyt kell feladni, telefonál az ember a sürgőnyvállalatnak, — pár perc és megjelenik a vállalat alkalmazottja, elszámol, nyugtát ad és már megy a sürgőny rendeltetési útja felé.

Autót, taxit is így szokás rendelni, minden uccai taxiállomás mellett van az uccán a falon, bádogszekrényében egy telefont, melyet csak a taxitársaság kulcsával nyithat fel és használhat a taxisoffőr, — mielőtt indul, jelzi a taxiközpontjának, hogy elindult állomásteléről küldjenek helyére a standjára másik taxiutót, pár perc múlva ott van a rendelőnél és mikor a rendelő a taxiba száll, csak akkor üti le az árjelzőkészüléket. — az utért a megrendelő lakásáig nem kell fizetni semmit.

A telefon az amerikai háztartás főszerve. — központtal való tévedés és kintlás ki van zárva, mert a telefon automatikusan kapcsol a központban, az ember csak szépen kipotyógteti és forgatja az ujjahegyével a telefontkészülékre szerelt automatikus kapcsolókorongon a számokat és betűket, ha tévedett — saját maga az oka és kezdeti újból.

Cselédet Amerikában nem szokás tartani, akinek van, az nagyon gazdag ember, de aztán sok öröme nincs a cselédjében. A legnagyobb sztároknak maximum három-négy tagból áll a

személyzetük: Housekeeper, komorna, soffőr a nőknél, butler és soffőr a férfiaknál. Sok helyen a butler és soffőr egy. Fizetésüket hetenként kapják, felmondási idő nincs egyik részről sem, nagy meglepetés esetén szokás bejelenteni, hogy két hét múlva méltóztásuk távozni. Különböző átlagos szokás egymást szólni és két perc alatt otthagyni. Az amerikai háztartási alkalmazottnál rosszabb nincs a világon, nem húz a házhoz, nem ragaszkodik a gazdájához, éjjel jóformán mindig kimaradozik a fiatalja, a cselédi állapotot nem tekinti hivatásnak, csak beáll, mert momentán jobb nincs és szolgálatban is azon tőri az esztét, melyik az az üzletág, amin megszerezheti azt a millió dollárt, amiért kijött Amerikába.

Hogy lusta, az természetes. Használja a telefont, a gazdája foteuljét és lelépőpapírját. A fürdőszobáját csak azért nem használja, mert külön fürdőszobája van. Csütörtökön félnap, vasárnap reggeltől estig tartó szabadsága van.

Kapnak fizetést átlag havonta hatvan dollártól száz dollárt.

A filmvilág otthona

„Akinek cselédet kell tartani, arra nézve ez inkább csapás mint öröm. Lehet gondolni, hogy ilyen körülmények között nem tőri magát senki személyzet után, mert abban az esetben, ha az ember nem maga főz és takarít, bizony drágább a háztartásvezetés, mint a legdrágább hotel. Mert amilyen lelkiismeretlenül és hidegen tudja itt a cse-

Arany-, ezüstbevéltás!
Legelőször beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban u. m. gyertyatartók, menörák és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznel
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.
Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

léd kiönteni a garbage-ba, a szemétkádokba a húst, rizst, kenyeret, ételmaradékot, mert vagy Ironotta vagy megunta, az szinte lehetetlen. És tetejébe milyen rettenetesen tudnak főzni! Nem egy sztárnál voltam már és oly rossz volt az étel és a kiszolgálás, hogy alig lehetett az udvariasság határain belül kitornázni a fövetlen vagy elégetni és a hiányos terítést.

Vége is a film népe nem igen ért a háztartáshoz. A legkülönbözőbb társadalmi osztályokból rekrutálódnak, soknak alig van fogalma jó modorról és renesans háztartásról. Lehet gondolni aztán, milyen „vircaft“ van ilyen helyen!

De aki tudja a módját, annál örömebbé válik az élet és vendégül lenni. És — kétféle tónus divatos a társaságban. Az egyik az abszolút modortalan, ebből fejlődnek aztán az ugynevezett „Wild-Party-k“, amiről jobb nem is beszélni, a másik a jó és kellemes otthonok légköre. Itt divat szépen és komolyan társalogni, a jókedv soha sem megy túl bármely európai társaság korrekcióján, ezek rendszeren uri származású, jó családból való emberek és mert a selejtes társaságbeliek és modoruak nem állják ezeket és viszont, lehet mondani, hogy nagyon szép társadalmi élet van Hollywoodban, ahol igazán élmény és értékes minden eltöltött délután vagy estély. Szívesen tartózkodik az ember ilyen körökben.

Bár a társadalmi életre bizony kevés idő jut, inkább csak a hét végén, weekendkor. Hétköznap bizony mindenki dolgozik, jár a business, az üzlet után. Mert mindenki iparkodik célhoz érni — az első millió dollárhoz Amerikában!

Több mint 1200 pár hokey mű- és gyorsfutó

ből választhat, ha idején felkeresi

Kun Mátyás Fia
szaküzletét: Kolozsvár, C. Victoriel 2.
Köszönettel, javítás és nickelés kifizetésétől eszközöltetik.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár-Buffet.

Rendkívül leszállított szobaárak!

Rom. szabad. No. 13106. sz. **„VEZUV“** Szabadalom bejelentve minden államban.

Várakozáson felüli meglepetést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika leg-egyobb vívmányai! 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vashálójához alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**
Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők.

Si, ródi, korcsolya.
Norvég és angol kötöttárak.

Mit hozzon az angyal? Megmondja

Shuster Emil Cluj

Speciális városi és utikabátok, külföldi la. nappabörkabátok, őszi trenchcoatok
la. teveszőr béléssel.

NEUMANN M. CLUJ, PÓTÉR 14. PÉRFI ÉS FIURUHAARUHAZ.

UNIO vegyileg fest és tisztít! Felhívjuk a t. közönség figyelmét a Postakert-u. 7. u. fióküzletünkre

Szerda, 1928. de

Kö

Hivatalos

Egyelőre tiszte

(Cluj-Kolozsvár. Kelet tudósítójától nem egészen indokolt a belföldi valutapi sem hagyott alább tanul nagy, különösen a székely, akik szietnek külföldi esedékesek. Ezzel szemben nincs áru, viszont amit a Banca Nat. pénzügyintézeteknek, a százalékát elégit minaruban nagy a fékére jellemző, h 823-as pénzt kínál Temesvár 825-ös ptt fel vevőkent. egyáltalán nem ad össze a rendes k kiszolgálni. Továbbá mellett a kolozsvár következők: London Zürich 32.70 Pár Prága 503, Budapest Berlin 40.40.

A devizapiac idén a mai „Univer gasrangu államj f hatát, amely szeri tett érzékenysége téken a spekulácé ban, hogy a devizá utóbbi napokban

Egyetlen részve résztvevő társaság. régi és mindenre hozta az ifjovi tö helmi szekciója a tyet az erdélyi ne resti Banca Cerea toicultura Románá ten. A vállalat ré jes egészükben az be jutottak, mire mondotta a részv lását. Ezt a hat Banca Cerealistik veniált neki, me tében a bank előt tura Románá iga kozott törvényisz

DEVIZÁK

Zürich	---
Newyork	---
London	---
Páris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrád	---
Bukarest	---
Varsó	---
Bécs	---
Berlin	---

Szá

Közgazdaság

Hivatalos helyen indokolatlannak tartják a devizapiac idegességét

Egyelőre tovább is szilárd az irányzat. A kereslet tisztesen haladja meg a kapható árut

(Uj-Kolozsvár, december 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a nagyfokú, bár nem egészen indokolt idegesség, amely a belföldi valutapiacra tapasztalható, ma sem hagyott alább. A kereslet változatlanul nagy, különösen a kereskedők részéről, akik sietnek lefedezni magukat külföldi esedékességeikre való tekintettel. Ezzel szemben a piacon egyáltalán nincs áru, viszont az a napi 300 font, amit a Banca Nationala ad az autorizált pénzügyezteteknek, a szükségletnek alig 10 százalékát elégítik ki. Különösen természetesen nagy a hiány, amelynek mérőjére jellemző, hogy míg Kolozsváron 825-as pénzt kínálnak Londonért, addig Temesvár 825-ös árfolyam mellett lépett fel vevőként. A bukaresti bankok egyáltalán nem adnak el árut és mindössze a rendes klientálást igyekeznek kiszolgálni. Továbbra is szilárd irányzat mellett a kolozsvári pénzárfolyamok a következők: London 823, Newyork 170, Zürich 32.70, Páris 6.54, Milánó 8.72, Prága 503, Budapest 29.60, Bécs 23.70, Berlin 40.40.

A devizapiac idegességével kapcsolatban a mai „Universul” lekölti egy magasrangú állami funkcionárius nyilatkozatát, amely szerint a közönség túlhajolt érzékenysége mellett bizonyos mértékben a spekulációnak is része van abban, hogy a devizák iránti kereslet az utóbbi napokban olyan viharossá vált.

Ennek a lázas vásárlási tempónak lokalizálására feltétlenül szükség volt, ezért lépett közbe a központi devizaellenőrző hivatal az ismeretes megszigorító intézkedésekkel. A devizaügyletek szigorú ellenőrzése mellett a devizaközpont azt akarja, hogy a devizaforgalom keretei ne lépjék túl szélsőséges módon azt a limitet, amelyet a múlt év ugyanezen szakának devizaforgalma elért és ezért rendelte el, hogy a túlnagy igényléseket csak több részletben és hosszabb periódusokban elégítsék ki, ha a kereskedelmnek és külföldi hitelezőkkel szemben fennálló kötelezettségei ezt megengedik.

Hivatalos helyen azt hangoztatják, hogy a piac aggodalmainak nincs reális alapja, mert a Banca Nationala abszolút módon rendelkezik a szükséges devizataralékokkal, sőt azonnali is gondoskodott arról, hogy a piac reális igényeit minden körülmények között kielégíthesse. Egyébként az állam és a jegybank között létrejött megállapodás értelmében a Németország részéről folyósításra kerülő 75.5 millió aranyárnyék-devizát a kincstár a Banca Nationala rendelkezésére bocsátja. Ezenkívül a Banca Nationalának igen rövidesen még egy újabb föbblete lesz különféle devizákból, amelyek első része már ma kerül elfizetésre a jegybanknál, úgy hogy a lej fedezete sokkal erősebb lesz, mint az utóbbi hat hónapban.

Egyetlen részvényessel is működhet részvénytársaság. Ezt az elvi jelentőségű és mindenestre feltűnő döntést hozta az ifjovi törvényszék kereskedelmi szekciója abban a perben, amelyet az erdélyi nexusairól ismert bukaresti Banca Cerealistor indított a Motocultura Română részvénytársaság ellen. A vállalat részvényei ugyanis teljes egészükben az említett bank kezébe jutottak, mire az igazgatóság kimondotta a részvénytársaság likvidálását. Ezt a határozatot azonban a Banca Cerealistor, minthogy nem konvenált neki, megpeticionálta. Keresetében a bank előadta, hogy a Motocultura Română igazgatósága által hivatkozott törvényszakasok (96 § 6. és

191) által felsorolt likvidálási okok között nem szerepel az, hogy amikor az összes részvények egyetlen kézbe kerülnek, a részvénytársaság megszűnik, de a vállalatot, amely tartozik a banknak, semmiféle akadályozza abban, hogy a változott körülmények között

Szvettert, pullovert

és mindenféle kötött cikkek kitanítását vállalom kedvező fizetési feltételek mellett.

BRENNER R. (Szalmár)
szvetter-kötőde
Str. Jacobini No. 16. (Várdomb-u)

is részvénytársasági alapon működjék. Különböző is az összes részvények jelenleg egyetlen tulajdonosa ismét forgalomba hozhatja a részvényállomány egy részét és a momentán egyedüli részvényes csak akkor rendelkezhetne szabadon a tulajdonába került részvényekkel és vállalattal, ha amik nem lennének adósságai és más kötelezettségei. A bíróság több napig tartó tanácskozás után helyt adott a keresetnek és az olasz doktrina alapján megsemmisítette a Motocultura Română igazgatóságának önfelosztató határozatát.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Halározzon önként minden cipőjavításnál
Egészség és takarékoság szempontjából,
Okosság és modern gondolkodás alapján!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Intelligens izr. fiatal lány, aki a háztartásban és varrásban járatos, gyermek mellé, esetleg idősebb özvegy emberhez ajánlkozik. Cim a kiadóba. 1377

Keresünk a belváros közeli részén egy szobakonyhát, esetleg két szobát. Cim a kiadóba.

Kisebb családnak, mindenesnek ajánlkozom. Ecetgyár-ucca 14. Szőlősi Anna.

TÖZSDE

A lej újabb eséére a piac idegessége is fokozódott, ami irreális devizaárfolyamokban jutott kifejezésre

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
		Zürich	33-38						
Newyork	172-172	519	51905	25880	16610	57340	71120	—	—
London	823-823	251770	251770	12412	807	278112	344960	—	48502
Páris	690-690	2029	2029	—	651	2240	277850	—	39087
Milánó	908-908	2718	271850	13390	872	3005	372670	—	52375
Prága	510-510	153820	1538	—	494	1693	210770	—	26550
Budapest	300-300	905250	9053	—	2920	—	124	—	—
Belgrád	—	91276	91262	—	998	—	100750	1250	176
Bukarest	—	312	306	1530	—	—	345	42775	61
Varsó	—	5820	5820	—	1900	—	6430	7973	—
Bécs	2380-2380	7298	73	—	2344	—	8061	—	—
Berlin	4070-4070	12371	12370	—	3970	—	13067	16952	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 30350, Páris 1520, Budapest 334, Bécs 41900, Prága 1995

Az Erdélyi Keren Hajjeszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Haphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

